

Zahradní pedagogika

Zahradní pedagogika je praktické environmentální a přírodovědné vzdělávání o zahradě a vztazích či procesech v ní probíhajících. Propojuje zahradnickou a pedagogickou činnost. Využívá zahradu s přírodními a látkovými cykly a biologickou rozmanitostí jako prostor pro rozvíjení teoretických znalostí a praktických dovedností žáků a studentů. Je založena na prožitkovém učení, vnímání všemi smysly a přímém kontaktu s organismy a přírodními materiály. Pobyt v přírodní zahradě umožňuje žákům bezpečně získávat vlastní zkušenosti, zlepšovat tělesnou kondici a manuální zručnost, rozvíjí osobní i sociální kompetence a posiluje pozitivní vztah k životu kolem nás.

EDUGARD – Education in Gardens

EDUGARD ATCZ65 (2016–2019) vznikl v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika a zahrnuje renomované projektové partnery, kteří společně vyvíjí a šíří nové a přeshraniční vzdělávací programy pro pedagogy, studenty a žáky, se zaměřením na výuku v zahradách. Ve společném vzdělávacím prostředí ukazujeme, kterými metodami a aktivitami lze podpořit manuální zručnost, smyslové vnímání a osobnostní rozvoj dětí a mládeže v rámci výuky, a vzbudit tak větší zájem o environmentální témata a přírodovědné vzdělávání. Projekt EDUGARD si klade za cíl, trvale etablovat zahradní pedagogiku do vzdělávacího systému na obou stranách hranice.

Projektoví partneři

Chaloupky
www.chaloupky.cz

Lipka
www.lipka.cz

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, www.jcu.cz

Spolek Přírodní zahrada
www.prirodnizahrada.com

Vysoká škola agrární pedagogiky a pedagogiky životního prostředí, www.agrarumwelt-paedagogik.ac.at

Spolek „Natur im Garten“
www.naturimgarten.at

Impressum Vlastník média: Spolek „Natur im Garten“, Am Wasserpark 1, 3430 Tulln an der Donau; Foto: Spolek „Natur im Garten“, Chaloupky, Lipka

Zahradní pedagogika

Interreg EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Školní přírodní zahrada

Školní zahrady mají obrovský potenciál stát se inspirativní součástí školy a živou učebnou. Pokud změníme školní pozemek na pestrou školní zahradu, získáme prostor, ve kterém se žáci nejen učí základním dovednostem a znalostem o pěstování plodin, ale v přímém kontaktu s přírodou lépe poznávají její rozmanitost a vzájemné vazby. Pouze na základě vlastních zkušeností poznají, co je to vlastně příroda, jak ji chránit a proč. Zjistí, že mají na dosah ruky největší laboratoř světa, kterou je třeba ctít, vážit si jí a neustále se z ní učit. Pozorovat změny v průběhu roku, být jen ve stínu jediného listnatého stromu, lze nejenom v přírodovědě, ale i v matematice, fyzice nebo při výuce jazyků. Péči o zahradu posilujeme odpovědnost, týmovou spolupráci a aktivitu žáků a celé školní komunity.

Inspiraci můžete získat na www.skolni-zahrada.cz. Najdete zde mapu školních zahrad, tipy na publikace a také se můžete přihlásit k odběru specializovaného časopisu pro zahradní pedagogiku, který vychází čtyřikrát ročně v elektronické verzi.

Jedlá školní zahrada

Vlastnoručně vypěstované ovoce a zelenina chutná nejlépe! Žáci se prakticky seznámí s pěstováním zeleniny a ovoce a získají povědomí o lokální a sezónní produkci potravinových zdrojů. Procvičí si nejrůznější pracovní činnosti: přípravu záhonu, setí, sázení, pikýrování, péči o rostliny během růstu, sklizeň a zpracování. Přitom se také učí trpělivosti a zodpovědnosti.

Zelenina vhodná pro sklizeň před letními prázdninami

Výsev venku březen/duben:

špenát setý, asijské saláty, kozlíček polníček, raná mrkev, ředkvičky, dřeňový a cukrový hrách.

Od dubna lze vysadit na záhon:

sazenice listového salátu, sazenice kedlubny, předklíčené rané brambory.

Víceleté rostliny jsou nenáročné na péči:

jahody, bylinky jako např. máta, pažitka a tymián.

Zelenina vhodná pro sklizeň na podzim

Následně uvedené druhy zeleniny se vysazují/sejí na jaře, ale sklízí teprve po letních prázdninách. Je potřeba zajistit péči i během prázdnin:

dýně, kukuřice, pozdní brambory, fazole, mrkev pozdní.

Zahrada pro výuku

Zahrada může zpestřit výuku matematiky i dalších předmětů. Propojí suchou teorii s praxí.

Statistika v zahradě

Využijte jarní nebo podzimní úrodu např. dýně. Zjistěte počet plodů, zvažte a spočítejte celkový výnos. Změřte plody, spočítejte průměrnou velikost plodu, zaokrouhlete na centimetry, zjistěte nejmenší a největší plod, přepočtete úrodu na jednotku plochy... Statisticky nemusíte hodnotit jen úrodu, ale třeba i velikost rostlin (slunečnice, divizna, bylinky, listy stromu, počet hrášků v lusku...).

Zahrada všemi smysly

Zahrada může naučit děti vnímat přírodu. Bez toho, že se ušpiní od bláta, bez poznání vůní, chutí, zvuků, barev a tvarů si nikdy přírodu nezamilují.

Vůně zahrady

Poznejme zahradu pomocí čichu a vyrobme si koktejly vůní. Každý žák ať nasbírá do nádoby (papírový pohárek, šálek, sklenička...) vše, co mu na zahradě připadá aromatické. Nemusí to být jen bylinky či květiny, krásně voní i zem, jehličí, houby či pryskyřice. Zajímavá je vůně čerstvého dřeva, sena ale i doutnajících listů. Vše, co žáci nasbírají, mohou v nádobě promíchat a rozdrtit. Ostatní mohou hádat, co která nádoba obsahuje, a ocenit namíchané vůně.

Zahrada jako projekt žáků

Žáci se mohou různou měrou podílet na návrhu a uspořádání školní zahrady, na jejím budování a každoroční údržbě po celou dobu školní docházky.

Roční hospodaření na zahradě jako žákovský projekt.

Žáci navrhnou osevňovací plán – co zasejí/zasadí a proč. Plánují a organizují péči o zahradu v průběhu vegetační sezóny. Vymýšlí, k čemu nám to bude a jak můžeme úrodu využít ve škole. Rozvíjí se přitom jejich analytické a kritické myšlení, kreativita a podnikavost.

